

TRANSFORMATIE- AGENDA SOCIAAL DOMEIN IJMOND

SAMEN WERKEN AAN EEN SOCIALE EN
VITALE IJMOND - NOVEMBER 2016

INHOUDSOPGAVE

Inhoudsopgave	3
Voorwoord	5
Inleiding	7
Hoofdstuk 1 - Waarom is transformatie nodig?	
1.1 Achtergrond	11
1.2 Meerjarig financieel beeld	12
Hoofdstuk 2 - Ambitie	
2.1 Ambitie	15
2.2 Thema's en kernvragen	16
2.3 Versterken zelforganisatie van inwoners	18
2.4 Samenhangende aanpak	24
2.5 Integrale toegang	26
2.6 Meer grip	28
Hoofdstuk 3 - Uitvoeringsagenda	
3.1 Wat, hoe en wanneer	31
3.2 Overzicht van doelstellingen, thema's en inspanningen	32
3.3 Planning	33
Bijlage	
Sociaal-maatschappelijke scans, Beverwijk, Heemskerk en Velsen	36

“Durf je kwetsbaar op te stellen / blunders te laten zien, dit maakt menselijk. Vraag daarna ‘hoe kunnen we dit beter doen?’ aan de burger”

Participatieraden IJmondgemeenten, 25 oktober 2016

VOORWOORD

Wat gebeurt er al veel in de IJmond, wat een mooie initiatieven! Wat een betrokkenheid bij de inwoners van Beverwijk, Heemskerk en Velsen! Dat is wat ons in de afgelopen maanden is opgevallen. En afgaande op wat we hebben gehoord tijdens de werkconferentie op 5 september 2016: wat wordt er veel samengewerkt en wat is de bereidheid groot. Het begin is er en er is veel energie om hiermee door te gaan!

Maar inwoners en partners in de regio lopen ook tegen problemen op: administratieve lasten, uiteenlopende belangen, verkokering, ervaren bureaucratie. Rechtmatigheid en inzicht in prestaties zijn cruciale elementen van goed bestuur. We werken met publieke middelen, waarvan onze inwoners het recht hebben te weten wat er mee gebeurt. Onze opdracht is wegen te vinden waarin we ruimte geven aan samenwerking en initiatief en ook op een goede manier verantwoording af kunnen leggen.

De mogelijkheden van de gemeenten om te sturen via geld of opgelegde regels is beperkt. Om de doelen te realiseren die we in deze transformatieagenda stellen is inzet van anderen nodig. Ook kan onze inzet worden gekoppeld aan ontwikkelingen die er al zijn in de IJmondgemeenten. Dan verbinden we initiatieven aan onze ambities. Of kunnen we ambities formuleren die het initiatief van buiten stimuleren?

De gemeenten en partners in het veld moeten met elkaar gewend raken aan het werken op grensvlakken. Van gemeenten in de regio, van aanbieders en instellingen, van inwoners en participatieraden, van innovatief en efficiënt, van loslaten en in control zijn, van de verschillende wetten in het sociaal domein. Hiermee verbeteren we het samenspel.

Moeilijk? Zeker! Maar ook spannend. Het is een zoektocht die de komende jaren steeds verder zal gaan. En we doen het samen met alle betrokkenen in de IJmond voor onze inwoners, dus daar hebben wij alle vertrouwen in.

De portefeuillehouders sociaal domein van de IJmondgemeenten,

Annette Baerveldt, Cees Beentjes, Robert te Beest, Marieke van Dijk, Haydar Erol, Aad Schoorl, Arjen Verkaik en Cecilia van Weel

INLEIDING

Op 30 september 2015 kwamen de wethouders van Beverwijk, Heemskerk en Velsen bij elkaar, die verantwoordelijk zijn voor het sociaal domein. In dit overleg spraken zij over hun ambities ten aanzien van de veranderingen in het sociaal domein. Wat zij willen, in een notendop, is een effectief en betaalbaar netwerk van zorg en ondersteuning waarin de vraag centraal staat, en niet het systeem. Zodat iedereen naar vermogen mee kan doen.

De wethouders gaven de opdracht om de discussie uit te werken naar een Transformatie-agenda sociaal domein IJmond. Deze agenda vormde in 2016 de basis voor bespreking in de IJmondcommissie van 22 maart 2016, twee werkconferenties¹ en andere gesprekken en afspraken tussen gemeenten, belanghebbenden en betrokkenen, lokaal en regionaal.

Zulke gesprekken zijn belangrijk, want de gemeenten Beverwijk, Heemskerk en Velsen willen sámen met inwoners, instellingen, cliënten en aanbieders werken aan een sociale en vitale IJmond. Zo geven we samen een IJmondiale kleur aan onze rollen en taken en in het sociaal domein.

Nadrukkelijk zetten de IJmondgemeenten in op een krachtige lokale uitvoering. Dat is een basisvoorwaarde om te kunnen

aansluiten op de leefwereld van inwoners. De samenwerking in de IJmond is er op gericht de regionale voorwaarden te scheppen voor een krachtige lokale uitvoering, waar iedereen de ondersteuning krijgt die hij nodig heeft.

De gevoerde gesprekken vormden de start van de dialoog die de colleges van de IJmondgemeenten steeds met alle betrokkenen willen blijven voeren. Zodat we gebruik kunnen maken van goede ideeën, ervaringen en positieve energie die we tot nu toe met elkaar ervaren hebben. De opbrengsten van de werkconferenties en andere gesprekken hebben geleid tot een nieuw document op basis van de opgedane inzichten. Aanvullende inzichten die we zullen blijven opdoen houden deze agenda dynamisch. Het is daarom geen agenda voor de lange termijn, maar een agenda die we steeds bijstellen.

¹A. Werkconferentie sociaal domein voor (beleids)medewerkers van de IJmondgemeenten, 19 mei 2016
B. Werkconferentie sociaal domein voor alle betrokken in de IJmond, 5 september 2016.

WAT IS DE TRANSFORMATIE-AGENDA?

De Transformatie-agenda sociaal domein IJmond is vanuit de gemeenten de basis voor allerlei regionale en lokale beleidsplannen, kadernota's, verordeningen en uitvoeringsprogramma's voor de veranderingen in de zorg, ondersteuning en participatie van inwoners, kortweg de veranderingen in het sociaal domein.

Het geeft richting aan de manier waarop we als partners in het sociaal domein samen inwoners willen ondersteunen en onze rollen willen vervullen. Want een betekenisvolle verandering lukt alleen door partnerschap tussen inwoners, ketenpartners en de gemeenten. Het is daarbij de basis voor een aantal concrete IJmondiale inspanningen, die u in dit document aantreft.

PROGRAMMA TRANSFORMATIE SOCIAAL DOMEIN IJMOND

De complexiteit van de opgave in het sociaal domein vraagt om een integrale benadering

van vraagstukken. We kiezen voor een programmatische aanpak. Hierbij staat het realiseren van doelen door samenwerking en het werken aan vraagstukken in samenhang centraal.

We zorgen voor meerwaarde door te sturen op samenhang in het programma en in relatie te brengen met wat er daaromheen gebeurt, in de lijnorganisaties en in de omgeving.

LEESWIJZER

In hoofdstuk 1 beschrijven we het waarom van de transformatie. In hoofdstuk 2 zetten we de lijnen uit voor de toekomst aan de hand van vier strategische doelen. Ook leest u hoe het er op dit moment voor staat in de IJmond en welke inspanningen er vanuit het programma worden opgepakt. In hoofdstuk 3 vindt u de uitvoeringsagenda, daarin leest u samengevat de zaken die we als IJmond gezamenlijk aanpakken en wanneer we dat doen.

SAMENVATTING

De Transformatie-agenda heeft in de afgelopen maanden vorm en betekenis gekregen door overleg met verschillende betrokkenen. Er heeft als afronding hiervan op 5 september 2016 een bijeenkomst plaatsgevonden met 170 betrokkenen in de IJmond. De opbrengst hiervan is verwerkt in deze Transformatie-agenda sociaal domein IJmond.

WAT IS ER VERANDERD AAN DE TRANSFORMATIE-AGENDA?

Er is meer betekenis gegeven aan abstracte begrippen zoals zelforganisatie en integrale toegang en meer concrete invulling gegeven aan IJmondiale inspanningen die leiden tot een krachtiger lokale uitvoering. Ook is per doelstelling een impressie gegeven van hoe het er nu voor staat in de IJmond. De opbrengst van de gesprekken komt eveneens terug via de toevoeging van een aantal citaten die het participatief proces weergeven. Verder komt meer naar voren wat de transformatie van gemeenten en het speelveld vraagt. De nadruk ligt hierbij op samenwerking.

AMBITIE

De ambitie van de gemeenten is een effectief en betaalbaar netwerk van zorg en ondersteuning waarin de vraag van inwoners centraal staat, en niet het systeem. Zorg en ondersteuning moeten aansluiten bij wat mensen kunnen. En de vele mensen die mantelzorg en (vrijwillige) ondersteuning bieden, moeten dat kunnen blijven doen. Zodat iedereen naar vermogen mee kan doen. Dat is essentieel voor een vitale en sociale IJmond.

De belangrijkste thema's uit de Transformatie-agenda zijn integrale toegang, (zelfstandig) wonen in de wijk, vernieuwing (cliënten)participatie, van specialistische hulp naar laagdrempelige hulp en preventie, de juiste hulp op maat, grip en kennis & inzicht.

SAMENWERKING

De IJmondgemeenten werken samen in het sociaal domein. Want wij geloven erin dat samenwerking helpt om het in de drie gemeenten beter te organiseren. Daarvoor willen wij de randvoorwaarden creëren. Daarom hebben wij deze agenda opgesteld. Deze agenda is vanuit de gemeenten de basis voor de veranderingen in het sociaal domein. Het geeft ook richting aan de manier waarop wij als partners in het sociaal domein samen inwoners willen ondersteunen en hun rollen willen vervullen. Want een verandering lukt alleen door samenwerking tussen inwoners, ketenpartners en de gemeenten. Om de doelen te realiseren die in de transformatie-agenda staan is inzet van iedereen nodig.

HOOFDSTUK 1

WAAROM IS TRANSFORMATIE NODIG

Om de gewenste beweging in zijn context te plaatsen, vatten we in dit hoofdstuk kort samen waarom de stelselwijziging is ingevoerd en geven we de urgentie van de transformatie aan.

Even een terugblik. In 2014 en 2015 veranderde er veel in de wetgeving: de transitie. Er gelden nieuwe wetten sinds 1 januari 2015. Voortaan moeten de gemeenten zorgen voor de zorg en hulpverlening aan jongeren. Dat is geregeld via de Jeugdwet. De gemeenten moeten dit goed combineren met de nieuwe Wet maatschappelijke ondersteuning, de Participatiewet en de Wet op het Passend Onderwijs. De nieuwe Wmo 2015 is bedoeld voor mensen van 18 jaar en ouder die zelfstandig wonen en die zorg, ondersteuning of begeleiding nodig hebben. De Participatiewet regelt begeleiding en ondersteuning nodig bij het vinden/behouden van werk. De Wet op het Passend Onderwijs is er voor dat alle kinderen een plek krijgen op een school die past bij hun kwaliteiten en mogelijkheden. Ook als zij extra ondersteuning nodig hebben. Daarnaast is er nog de WLZ. De Wet langdurige zorg (Wlz) regelt alleen de zorg voor mensen die altijd veel zorg en begeleiding nodig hebben. De WLZ wordt geregeld door de landelijke overheid.

1.1 ACHTERGROND

De stelselwijziging heeft een inhoudelijke aanleiding: het stelsel was te ingewikkeld en de zorg te versnipperd. Demografische ontwikkelingen zorgen er daarbij voor dat de maatschappelijke hulpvraag groeit. Daardoor blijven de zorgkosten stijgen. De wijzigingen zijn erop gericht dat:

- mensen sneller geholpen worden bij zorg- of ondersteuningsvragen;
- mensen zorg en ondersteuning krijgen die zoveel mogelijk aansluit op hun persoonlijke (thuis)situatie, mogelijkheden en sociale netwerk;

- mensen die anderen zorg of hulp (willen) bieden, daarvoor alle ruimte en steun krijgen.

De decentralisaties zijn ingevoerd met een forse korting op de beschikbare budgetten. Naast een sluitende aanpak moeten gemeenten daarom ook een meerjarige bezuiniging realiseren. Daarom is de inhoudelijke transformatie nog urgenter. Er zit een grens aan het verminderen van tarieven en volumes bij aanbieders zonder dat er iets aan de inhoud wijzigt.

VERLOOP IN 3D BUDGETTEN 2016 - 2019

	mei circulaire 2016	september circulaire 2016				Mutatie
Totaal IJmond	2016	2016	2017	2018	2019	2019 t.o.v. mei 2016
Jeugdhulp	31.652.388	31.687.632	28.318.653	28.553.517	28.575.422	-3.076.966
Wmo 2015	17.980.430	17.962.401	17.159.748	17.025.302	16.860.170	-1.120.260
Participatiewet	18.784.480	18.781.043	17.656.137	16.838.713	16.333.596	-2.450.884
Totaal	68.417.297	68.431.075	63.134.538	62.417.532	61.769.188	-6.648.109

In 2015 en grotendeels ook 2016 is veel energie uitgegaan naar de basisinrichting van het nieuwe stelsel: de transitie. Er is geïnvesteerd in de toegang (Wmo, sociale teams, jeugd, CJG) en op het contracteren van de huidige aanbieders om zorgcontinuïteit te kunnen realiseren. Naast deze transitie zijn de eerste stappen gezet in de transformatie. Vanuit de toegang is het doel om mensen zoveel mogelijk te helpen met lichte vormen van ondersteuning. Daarnaast wordt met aanbieders gesproken over mogelijke omvorming van een deel van de specialistische en maatwerkvoorzieningen naar algemene voorzieningen, die een preventieve werking hebben. In 2016 gaat daarnaast veel aandacht uit naar een passende verwervingsstrategie voor de verschillende vormen van hulp en ondersteuning vanaf 2018. Steeds meer verschuift de focus naar de transformatie. Wat voor sociaal domein willen we uiteindelijk zien? En hoe zorgen we dat de zorg en ondersteuning duurzaam betaalbaar blijft?

1.2 MEERJARIG FINANCIËEL BEELD

De invoering van de decentralisaties heeft de IJmondgemeenten verantwoordelijk gemaakt voor het beheer van jaarbudgetten tot een totaal bedrag van € 68 miljoen euro in 2015 aflopend naar € 62 miljoen in 2019. Om deze budgetten goed te kunnen beheren is het nodig dat de informatievoorziening op orde is, zodat er tijdig duidelijk is aan welke knoppen gedraaid kan en moet worden.

De beschikbare budgetten voor de jaren 2016 t/m 2019 laten per saldo voor de IJmond een daling van 10% zien. Bij jeugdhulp, Wmo-begeleiding én Participatiewet is sprake van een fikse vermindering van de budgetten. Het is van belang dat we de budgetten in samenhang per gemeente beheren en bekijken hoe we de kwaliteit kunnen behouden.

De IJmondgemeenten werken op het gebied van inkoop samen met de gemeenten in Zuid-Kennemerland. Deze samenwerking levert

schaalvoordelen bij inkoop en contractbeheer. Bij het realiseren van bezuinigingen kent de samenwerking ook complicerende elementen door afwijkende belangen en beschikbare budgetten van de deelnemende gemeenten. Zoals bijvoorbeeld een verschillend meerjarig budgettair beeld, waarbij Zuid-Kennemerland een plus kan hebben en de IJmond een min. Dat is complicerend voor het gezamenlijk contracteren van aanbieders.

Afnemende budgetten en toenemende vraag binnen met name de jeugdhulp zijn oorzaak van een onzekere financiële planning. Dit pleit voor een voortzetting van de vereveningsafspraken voor de jaren 2017 en 2018. Er is duidelijk spanning tussen de gewenste verschuiving van specialistische hulp naar laagdrempelige hulp en preventie waar we met elkaar aan werken, en de beschikbare budgetten. We willen door middel van versterking van preventieve voorzieningen, toegang en door middel van vernieuwende arrangementen sturen op het volume van de maatwerkvoorzieningen. Maar daadwerkelijke beïnvloeding van de doorverwijzingen naar kostbare vormen van zorg en ondersteuning kost tijd. Om de verschuiving waar te maken is partnerschap nodig. Om grip te krijgen op de budgetten zijn ook maatregelen nodig.

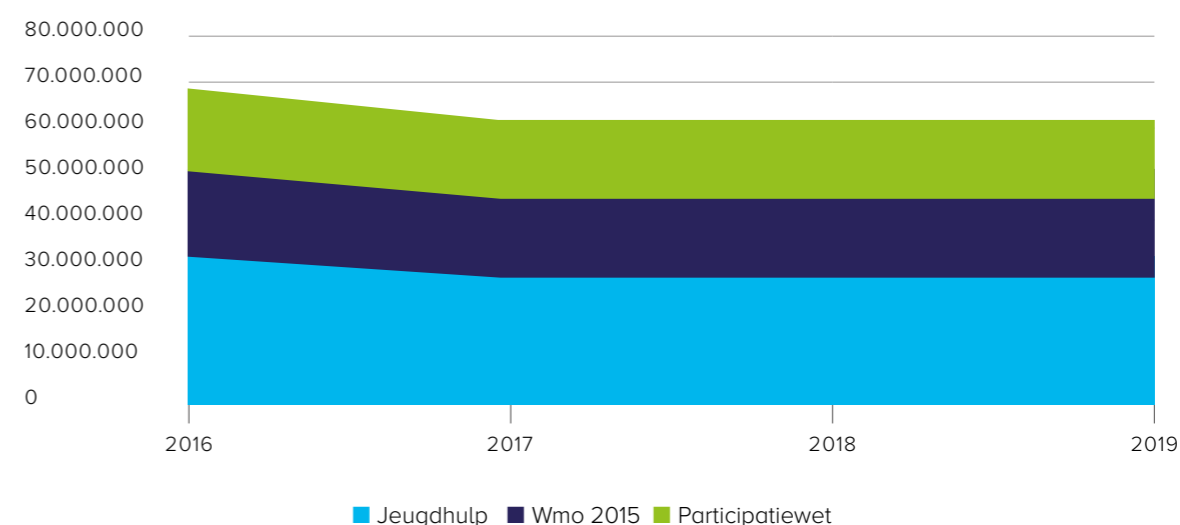
Dat staat met elkaar op gespannen voet. Hierover in gesprek blijven en de verschillende belangen zorgvuldig wegen blijft essentieel.

IJmond Werkt! voert een groot deel van de Participatiewet in de IJmond uit en beheert daarmee het grootste deel van het beschikbare participatiebudget. Vanuit de transformatie is het van belang, dat voor het realiseren van een sluitende aanpak voor mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt een optimale verbinding met werkgevers en een verbinding met ondersteuning uit de Wmo wordt gelegd.

Transformatie is een proces dat bij de start van decentralisaties in gang is gezet is en niet stopt in 2018. Om transformatie tot stand te brengen is het noodzakelijk dat nieuwe vormen en soorten van zorg worden onderzocht en uitgetoet. Onderzoek, experimenteren en in productie brengen van vernieuwing kost tijd en geld. Dit geld zal onderdeel uitmaken van de beschikbare budgetten en dienen te worden opgebracht door bezuinigingen op de bestaande uitgaven.

Al met al kan er maar één conclusie getrokken worden: er is een grote inhoudelijke én financiële urgentie voor de transformatie.

VERLOOP IN BUDGETTEN 2016 - 2019

“Een gezamenlijke visie als fundament voor samenwerking en uitvoering”

Werkconferentie sociaal domein IJmondgemeenten,
5 september 2016

HOOFDSTUK 2

AMBITIE

We hebben geschetst wat de achtergronden zijn van de transformatie en wat de urgentie is in de IJmond. U leest in dit hoofdstuk waar de IJmondgemeenten Beverwijk, Heemskerk en Velsen op willen inzetten met de transformatie. We staan voor een krachtige uitvoering in onze lokale gemeenschappen. Samen willen we in de IJmond daarvoor de voorwaarden scheppen. Wat we daarvoor doen vindt u per doelstelling terug.

2.1 AMBITIE

Om met de dynamiek en initiatieven in onze netwerken om te gaan moeten de IJmondgemeenten hun eigen politieke ambities scherp hebben. Dat is één van de lessen die we als IJmondgemeenten hebben opgehaald uit de gesprekken die we hebben gevoerd met verschillende betrokkenen in het sociaal domein in de IJmond de afgelopen maanden.

Dat betekent dat het zoeken is naar het niveau waarop ambities geformuleerd worden. We willen als IJmondgemeenten doelen stellen om de dynamiek aan te jagen, te prikkelen. En we willen onze visie zodanig formuleren dat alle partners, op zichzelf en in hun netwerken ruimte hebben om hun eigen activiteiten te ontplooiën. Onze doelen moeten geen handboeken zijn, maar zichtbaar maken voor welke ambities verschillende initiatieven in de IJmondgemeenten een partner vinden.

De gemeenten Beverwijk, Heemskerk en Velsen willen een effectief en betaalbaar netwerk van zorg en ondersteuning waarin de vraag van inwoners centraal staat, en niet het systeem. Zorg en ondersteuning moeten aansluiten bij wat mensen kunnen. En de vele mensen die mantelzorg en (vrijwillige) ondersteuning bieden, moeten dat kunnen blijven doen. Zodat iedereen naar vermogen

mee kan doen. Dat is essentieel voor een vitale en sociale IJmond.

De samenwerking in de IJmond is er op gericht de regionale randvoorwaarden te scheppen voor een krachtige lokale uitvoering.

De vier reeds omschreven strategische doelen vormen hiervoor de basis²:

- Versterken zelforganisatie van inwoners
- Samenhangende aanpak
- Integrale toegang
- Meer grip

In de onderdelen 2.3 tot en met 2.6 werken we deze strategische doelen verder uit. Per strategisch doel geven we ook een impressie van het er nu voor staat in de IJmond. Dat doen we zowel cijfermatig als kwalitatief.

De meest actuele gegevens zijn altijd te vinden via www.waarstaatjegemeente.nl. Gedurende een jaar vinden er twee hoofdpublicaties plaats in combinatie met tussentijdse updates. Op die manier komen er steeds nieuwe en vooral steeds méér gegevens. Deze monitor biedt gemeenten een basis om het gesprek te voeren. We kunnen op deze manier monitoren hoe het er bijvoorbeeld voor staat op het gebied van zelforganiserend vermogen of

² Strategische IJmond-agenda, oktober 2015

tevredenheid over de dienstverlening. Op die manier monitoren de gemeenten de transformatie.

Hiernaast maken we ook gebruik van de vitaliteitsscan die de Rabobank recent heeft uitgevoerd in de IJmond³. Hiervoor hebben zij gebruikt gemaakt van beschikbare databases, onderzoek onder inwoners, interviews en dialoogsessies. De scans van Beverwijk, Heemskerk en Velsen vindt u in de bijlage. Deze bevat ook bruikbare gegevens over hoe het er op sociaal-maatschappelijk gebied voorstaat in de IJmond.

2.2 THEMA'S EN KERNVRAGEN

We hebben de vier doelstellingen op basis van de gesprekken van de afgelopen maanden vertaald naar zeven thema's met bijbehorende kernvragen. Per thema hebben we één of meerdere inspanningen uitgewerkt waar we mee aan de slag zijn of willen. Per doelstelling geven we in de volgende paragrafen aan welk thema wordt opgepakt.

“Duidelijke kaders meegeven aan de aanbieders”

Werkconferentie sociaal domein IJmondgemeenten, 5 september 2016

Thema	Kernvraag
Integrale toegang	Hoe positioneren we de toegang tot zorg en ondersteuning?
Zelfstandig wonen in de wijk	Hoe zorgen we er voor dat mensen met een beperking zich goed kunnen redden en erbij horen in de wijk?
Vernieuwing (cliënten)participatie	Welke vormen van (cliënten/burger)participatie passen bij de ontwikkelingen in het sociaal domein?
Van specialistische hulp naar laagdrempelige hulp en preventie	Hoe kunnen we er samen voor zorgen dat mensen geen of zo kort mogelijk specialistische hulp nodig hebben?
De juiste hulp op maat	Hoe veranderen we de ondersteuning zelf (zowel qua inhoud als organisatie) om de inwoner voorop te stellen en versnippering en overlap tegen te gaan?
Grip	Wat zijn de minimale eisen om transparant te kunnen werken, goed verantwoording af te kunnen leggen én ruimte te hebben voor het gesprek over transformatie?
Kennis en Inzicht	Wat zijn de effecten in de samenleving, output, resultaten van de inspanningen? Wat zien en signaleren betrokkenen in stad, dorp en wijk? Hoe kunnen we het beste leren van elkaar en andere gemeenten?

³ Rabobank IJmond (2016): Kracht van de IJmond. Samen werken aan een sociaal-maatschappelijk krachtige IJmond in 2020.

2.3 VERSTERKEN ZELFORGANISATIE VAN INWONERS

Wij geloven in de focus op zelforganisatie, zelf doen, samen doen. Daarmee bedoelen we niet dat we – onder het motto van eigen kracht – de lasten van zorg en dienstverlening over de schutting gooien. En het betekent ook niet ‘u vraagt & wij draaien’. Zelforganisatie betekent wel dat mensen zelf regie moeten kunnen hebben over hun leven.

De begrippen eigen kracht, zelforganisatie en burgerinitiatieven worden veelal door elkaar gebruikt. Tijdens de werkconferentie van 5 september kwamen de termen burgerschap en inclusie daarbij. Alle begrippen hebben te maken met de brede maatschappelijke ontwikkeling van meer zelf, meer samenleving, meer voor elkaar en een andere overheid.

Dit vraagt om een andere betrokkenheid, van zowel inwoners als gemeenten. De gemeenten willen actiever op zoek naar de kennis en ervaring van burgers die zorg en ondersteuning nodig hebben en burgers die zorg en ondersteuning bieden aan mensen in hun naaste omgeving. Daarvoor zoeken we naar vernieuwende manieren van participatie. Bij inwoners gaat het over de versterking van zelforganiserend vermogen en samenredzaamheid.

ZELFORGANISEREND VERMOGEN

Op individueel niveau bepaalt de combinatie van eigen competenties, het sociaal netwerk en de basisinfrastructuur (draagkracht) in hoge mate de mate van zelforganiserend vermogen. Vanzelfsprekend is de mate waarin iemand te maken heeft met psychosociale of somatische problemen (draaglast) ook bepalend. Een sluitende aanpak voor kwetsbare mensen is noodzakelijk.

Een vitale en sociale IJmond betekent in dit kader een samenleving waarin iedereen mee doet, een inclusieve samenleving. Inwoners

geven zelf vorm, betekenis en richting aan hun leven. En ze zijn in staat een gelukkig en gezond leven te leiden.

Wat hiervoor nodig is, is een sterke sociale basisinfrastructuur met laagdrempelige mogelijkheden voor (kwetsbare) burgers. Om elkaar te ontmoeten, informatie en advies te krijgen en oplichte wijze ondersteund en toegerust te worden. Deze infrastructuur bestaat uit familie, vrienden, buurtbewoners, mantelzorgers, vrijwilligers, verenigingen, scholen, zorgorganisaties, welzijnsinstellingen en maatschappelijk betrokken ondernemers. Dat kan per wijk verschillend zijn.

Ook willen we gezondheidsachterstanden bij inwoners terugdringen door aandacht voor positieve gezondheid. Dat is 'gezondheid als het vermogen om je aan te passen en je eigen regie te voeren, in het licht van de sociale, fysieke en emotionele uitdagingen van het leven'⁴.

ZELFORGANISATIE IN BREDE ZIN: SAMENREDZAAMHEID

Een vitale en sociale IJmond is ook een IJmond waarin mensen betrokken zijn bij hun eigen woonomgeving. Samenredzaamheid is het vermogen en de bereidheid van een buurt of wijk om zelf oplossingen te bieden voor (sociale) behoeften en vragen. Op een iets kleinere schaal gaat het om het vermogen en de bereidheid dat mensen zelf en met elkaar meer zorg gaan dragen voor zichzelf en hun naasten. Waarin mensen naar elkaar omkijken

“Voorkomen dat mensen ongezond gedrag aannemen is ookpreventie”

Werkconferenties sociaal domein
IJmondgemeenten,
19 mei en 5 september 2016

en waarin we kwaliteiten inzetten van elkaar. Het is duidelijk dat we zoeken naar versterking van het burgerschap.

Maar wat is goed burgerschap in de buurt? Wie doet er boodschappen voor de buurvrouw met een verstandelijke beperking? Wie helpt iemand uit de buurt met een achtergrond in de psychiatrie om de post open te maken? En zitten mensen hier eigenlijk wel op te wachten? En hoe komt dat tot stand?

Er is een grote hoeveelheid onderzoek gedaan waaruit blijkt dat actief burgerschap alleen tot stand komt in interactie met, en ondersteund en gestimuleerd door actieve overheden, maatschappelijke organisaties en professionals⁶. Onze opgave is te verkennen welke vormen van interactie en ondersteuning tussen burgers, organisaties, overheden en professionals daartoe kunnen bijdragen. Bijvoorbeeld een houding die uitnodigt en verbindt; die voorzieningen biedt, maar ook iets van de burgers terugvraagt.

Uit de werkconferenties komt naar voren dat er kansen zijn op het gebied van sport en cultuur. Sportverenigingen staan bijvoorbeeld open voor meer dan alleen hun kerntaak. Er zijn ook kansen voor sociaal ondernemerschap,

ondernemers die als missie hebben een maatschappelijke waarde te creëren met hun economische activiteiten en daarbij niet afhankelijk willen zijn van subsidies en donaties. En voor zorgcoöperaties waarbij inwoners het heft in handen nemen om wonen-welzijn-zorg te organiseren zoals zij dat wensen. Zij kunnen pioniers voor de samenleving zijn als we dit ruimte geven. Dit vraagt van ons een open en onderzoekende blik: de blik naar buiten.

Het grotere beroep dat gedaan wordt op actieve burgers draagt wel het gevaar in zich dat sommige burgers overbelast worden en andere, kwetsbare burgers over het hoofd worden gezien.

Bij het overbrengen van de boodschap van eigen kracht' en 'eigen verantwoordelijkheid' is er daarom een dilemma waarmee we worstelen: de voortdurend te maken keuze tussen bemoeien en afstand houden, tussen burgers op hun verantwoordelijkheden wijzen en de verantwoordelijkheid aan burgers laten⁷. Actief burgerschap is niet iets wat een overheid kan opleggen. Als gemeenten willen we daarin ondersteunen, partner zijn, het gesprek aan gaan, met oog voor de dilemma's die dat met zich meebrengt.

⁴ <http://www.ipositivehealth.com/>

⁵ www.gezondheidsociaaldomein.nl

⁶ Tonkens (2006): De bal bij de burger. Burgerschap en publieke moraal in een pluriforme, dynamische samenleving.

⁷ Verhoeven et al (2013): De affectieve burger. Hoe de overheid verleidt en verplicht tot zorgzaamheid.

(CLIËNTEN)PARTICIPATIE

Het ontwikkelen en implementeren van vormen van participatie, passend bij de nieuwe taken in het sociaal domein, is één van de speerpunten in deze Transformatie-agenda. Beleid wordt niet alleen meer geschreven vanachter het bureau, maar in gesprek, op locatie, in de wijk, met de mensen om wie het gaat.

De samenwerking tussen burger en overheid verdiept zich. Dit vraagt niet alleen om andere overlegvormen maar om een andere betrokkenheid, van zowel belanghebbenden (burgers en hun naasten), inwoners als van gemeenten. We willen de kloof dichten tussen het beleid en de dagelijkse ervaringen van (kwetsbare) burgers. Goed en regelmatig overleg tussen inwoners en de gemeenten is hierbij een onmisbare schakel.

De nieuwe taken in het sociaal domein, en de beoogde cultuuromslag, zien de IJmond-gemeenten als impuls om inwoners en cliënten op andere manieren te betrekken bij het beleid en de uitvoering. De gewenste vernieuwingslag gaat verder dan het vormen van nieuwe cliëntenraden. Co-creatie is een proces waarbij het beleid in samenwerking tot stand komt. Betrokkenen praten al mee wanneer er nog helemaal geen beleid is, vanaf het begin dus en niet pas achteraf. Dit doet recht aan de filosofie van de transformatie: integraal beleid maken, daarbij de eigen kracht en ervaring van inwoners benutten en actief de dialoog aangaan.

Inspanningen uit de Transformatie-agenda pakken de IJmondgemeenten daarom steeds meer in co-creatie op.

IMPRESSIE IJMOND

Demografische veranderingen en extramuralisering leiden tot een groeiende en veranderende zorgvraag. Er zijn steeds minder bedden in (verpleeg- en zorg-) instellingen, en meer mensen met allerlei beperkingen in de

“Een prettige en leefbare wijk waar inwoners trots en gelukkig zijn”

Werkconferenties sociaal domein
IJmondgemeenten,
19 mei en 5 september 2016

buurt. De IJmond vergrijsst en ontgroent. Bij het ouder worden kunnen de gezondheid en het welzijn van mensen afnemen en de kwetsbaarheid toenemen. Mogelijk gevolg hiervan is verminderde redzaamheid en toenemende zorgafhankelijkheid.

De IJmonder voelt zich gemiddeld genomen momenteel gezond en vitaal. Toch zijn er zorgen over de gezondheid en het welzijn op termijn. De verwachting is dat in toenemende mate ondersteuning nodig is vanuit de eigen omgeving. Ouderen worden geacht langer zelfstandig te leven en zelfredzaam te zijn. Tijdens de werkconferenties werd meerdere malen aangegeven dat de druk op kwetsbare burgers groot is en dat vraag is of de doelgroep voldoende tot zelfredzaamheid in staat is.

IJmonders zijn in de regel betrokken en hulpvaardig. Ze zijn bereid om hun talenten, kennis, geld en tijd te investeren in initiatieven die de buurt verbeteren, om vrijwilligerswerk te doen bij een vereniging, voor de zorg- en hulpbehoevende buur boodschappen te doen, mantelzorg te verlenen of op een andere wijze een bijdrage te leveren. In Heemskerk, Beverwijk en Velsen geven meer mensen mantelzorg dan gemiddeld in Nederland. Wel weten IJmonders die een bijdrage willen leveren onvoldoende waar zij dat kunnen doen⁸.

Er zijn gezamenlijke uitdagingen, maar ook verschillen. De demografische samenstelling,

de economische kracht, de gezondheid van inwoners, de mate waarin inwoners gebruik maken van regelingen en tal van andere factoren maken elke gemeente verschillend. Iedere gemeente kent andere uitdagingen, ook binnen de IJmond. Dat vraagt om lokaal maatwerk. In de onderstaande grafiek komen de verschillen naar voren.

WAT GAAN WE DOEN?

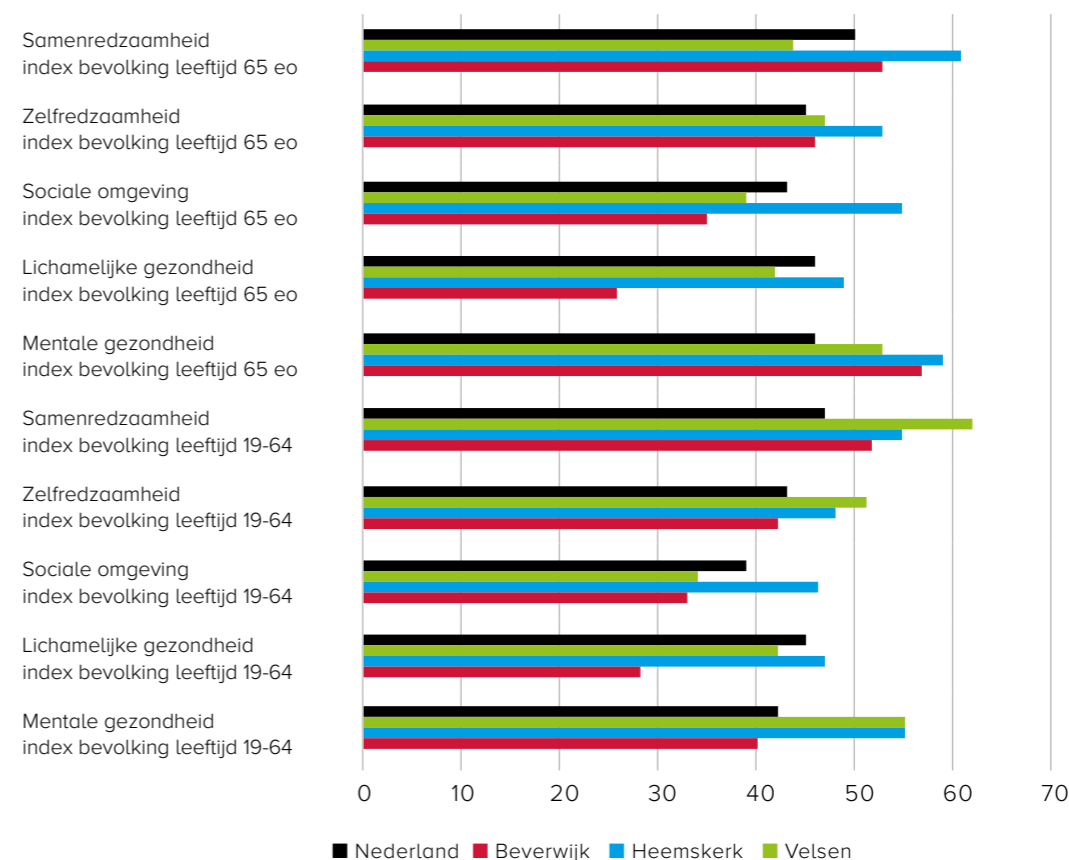
- **Thema: Van specialistische hulp naar laagdrempelige hulp en preventie**
We onderzoeken de mogelijkheden om de maatwerkvoorziening dagbesteding, te kantelen naar een lichtere vorm van ondersteuning. Kantelen kan bijvoorbeeld betekenen dat de maatwerkvoorziening dagbesteding naar een algemene

voorziening of een voorziening met een lichte indicatiestelling wordt omgezet. Er is een kwantitatieve analyse gemaakt voor de IJmond en op basis hiervan zullen we in overleg gaan met zorgaanbieders.

- **Thema: (zelfstandig) wonen in de wijk**
Het thema wonen is breder dan alleen het sociaal domein en valt daarmee deels buiten het bereik van deze transformatieagenda. Er worden wel belangrijke randvoorwaarden geformuleerd voor zelfstandig wonen in de wijk.

Binnen het brede beleidsveld wonen zijn veel organisaties actief, ieder vanuit zijn eigen rol en belangen. Op het gebied van wonen gebeurt op lokaal, regionaal

GGD-INDICATOREN GEZONDHEIDSSITUATIE 2013

⁸ Rabobank IJmond (2016): Kracht van de IJmond. Samen werken aan een sociaal-maatschappelijk krachtige IJmond in 2020.

en bovenregionaal niveau al veel. De uitdaging op dit thema is om een aantal zaken met elkaar te verbinden, specifiek voor kwetsbare inwoners. Het is essentieel dat er voldoende geschikte, betaalbare woningen of woonvormen voor mensen met beperkingen. Ook het beleid rondom maatschappelijke opvang richt zich erop dat mensen met een psychiatrische beperking zo veel mogelijk zelfstandig kunnen thuis wonen. Er moeten nieuwe vormen worden ontwikkeld in het licht van de steeds verdergaande extramuralisering. We willen vraagstukken rondom die ontwikkelingen in welzijn en zorg doorvertalen naar wonen.

- **Thema: Vernieuwing (cliënten)participatie**
In het najaar van 2015 en de eerste helft van 2016 zijn in diverse sessies samen met de bestaande adviesraden mogelijke vormen voor vernieuwing van (cliënten) participatie verkend. Uit dit traject kwam naar voren dat kiezen voor verandering ook vraagt om heroverweging van taken en functies van (lokale en regionale) adviesraden en een integraal adviesorgaan dat meer gericht is op proces dan inhoud. In het huidige stadium willen we gezamenlijk bekijken wat dit precies betekent en wat dit vraagt van de huidige raden en van de gemeenten. De afspraak is gemaakt om in een gezamenlijk vervolgtraject een projectteam samen te stellen dat, verbreed met vertegenwoordigers van jeugd en niet aan een raad verbonden inwoners, een definitief advies m.b.t. (cliënten-)participatie uit gaat brengen. Hiervoor wordt een stappenplan gemaakt.

EEN IJMONDIAAL PLATFORM SOCIAAL DOMEIN ONTWIKKELEN:

De werkconferentie van 5 september, maar ook de andere gesprekken die de afgelopen tijd plaats hebben gevonden

vormen een veelbelovende start van blijvend contact. De gemeenten willen graag gebruik blijven maken van de ervaringen en expertise uit de dagelijkse praktijk. We kunnen het vuur warm houden via vervolgbijeenkomsten naar aanleiding van de werkconferenties. We willen in gesprek blijven, misschien op een jaarlijkse bijeenkomst om successen te vieren, initiatieven te verzamelen en de voortgang te volgen? Een vervolg op de conferentie kan ook anders, in kleinere kringen of via andere manieren om alle betrokkenen een stem te geven. We willen mét inwoners in gesprek en niet over inwoners. En er op uit trekken, natuurlijk, om werkbezoeken af te leggen en elkaar te ontmoeten. De IJmondgemeenten willen met de betrokkenen bekijken hoe we in gesprek kunnen blijven over de thema's die ons allen aangaan. Eén van de vormen hiervoor wordt de website www.ijmondplatformsociaaldomein.nl.

“Er wordt zelfredzaamheid verwacht van iedereen, maar de doelgroep is daartoe onvoldoende in staat”

Werkconferentie sociaal domein
IJmondgemeenten,
5 september 2016

2.4 SAMENHANGENDE AANPAK

De voorbeelden waarbij een fors aantal hulpverleners bij een gezin over de vloer komt en waarbij het toch misloopt omdat er onvoldoende samenwerking is, vormen een waar schrikbeeld. We hebben niet de illusie dat we alle onheil kunnen voorkomen. We kunnen wél stellen dat we als gemeenten de verantwoordelijkheid willen opnemen om zoveel mogelijk onheil te voorkomen. Op het niveau van de wijk willen we komen tot een samenhangende aanpak. Hulpverleners weten van elkaar wat ze doen en er is waar nodig één regisseur, die zicht heeft en houdt op het op- en afschalen van de hulp in en rondom een gezin. Dat is de belangrijkste vorm van samenhang: samenhang in de uitvoering zodat een sluitende aanpak ontstaat.

Een tweede vorm van samenhang heeft betrekking op een samenhangende aanpak tussen zelforganisatie, de basisinfrastructuur en de eerstelijns en specialistische-/maatwerk-

voorzieningen, de specialistische uitvoering. Een vraagstuk daarbij is hoe we de ondersteuning en laagdrempelige hulp zelf veranderen (zowel qua inhoud als organisatie) om versnippering en overlap tegen te gaan en meer aan te sluiten bij de inwoner. Om integraal en ontschot naar de ondersteuningsvraag van inwoners te kijken, moet een belangrijke randvoorwaarde worden vervuld: één integraal budget in het sociaal domein. Dat is vanaf 2018 landelijk het geval. Dat is de derde vorm van samenhang.

Er is nog wel een grote uitdaging op het gebied van de samenhang met de WLZ en regelingen aanpalend aan de Participatiewet, zoals de Wajong. Dat vraagt om goede afstemming en afspraken met zorgverzekeraars en het UWV. Om een samenhangende aanpak te bereiken is inzet van verschillende partners nodig.

IMPRESSIE IJMOND

Inwoners in de IJmond kunnen op verschillende plaatsen en bij verschillende

instanties terecht voor zorg en maatschappelijke ondersteuning. Ook worden er steeds nieuwe initiatieven ondernomen om zorg en welzijn van de burgers te versterken. Opvallend is alleen dat de burger in de IJmond deze initiatieven niet altijd even goed weet te vinden².

Tijdens de werkconferenties kwam sterk het beeld naar voren dat men over het algemeen tevreden is over de samenwerking in de uitvoering, met name binnen de sociale teams, "het begin van samenwerking is er". Op een aantal vlakken verdient de samenwerking nog aandacht, bijvoorbeeld op het gebied van de aansluiting tussen onderwijs en zorg en op het gebied van privacy. De ketenaanpak en het dossiereigenaarschap kunnen nog verder ontwikkeld worden.

De deelnemers aan de werkconferentie ervaren nog veel versnippering en overlap binnen zorg en ondersteuning. Er zijn veel spelers die elkaar vaak overlappen. Daarnaast wordt een integraal budget in het sociaal domein gemist.

Gemeenten zijn in het kader van de Wet maatschappelijke ondersteuning 2015 (Wmo 2015) verplicht een cliëntervaringsonderzoek (CEO) uit te voeren. Hiervoor zijn cliënten benaderd die in 2015 een nieuwe indicatie vanuit de Wmo ontvangen hebben en daarvoor dus contact hebben gehad met de gemeenten. Uit de cliëntervaringsonderzoeken blijkt dat IJmonders over het algemeen een betere kwaliteit van leven ervaren door de geboden Wmo-ondersteuning, zij zich beter kunnen redden en de dingen kunnen doen die zij willen.

WAT GAAN WE DOEN?

- **Thema's: van specialistische hulp naar laagdrempelige hulp en preventie/(zelfstandig) wonen in de wijk/ de juiste hulp op maat**

We initiëren en ondersteunen verschillende pilots en projecten om de samenhang in de uitvoering te verstreken, zodat een sluitende aanpak ontstaat, en ook een noodzakelijke verschuiving naar lichtere vormen van hulp. Dit zijn diverse pilots en themaprojecten rondom preventie, de juiste hulp op maat en zelfstandig wonen in de wijk, zoals de pilot praktijk-ondersteuner huisarts Jeugd-GGZ, preventie vechtscheidingen, zorg in en om de school (in het primair en voortgezet onderwijs) en beschut werk/dagbesteding. Op het gebied van de wijkgerichte GGZ willen de IJmondgemeenten de afstemming tussen zorg uit de Zorgverzekeringswet en ondersteuning uit het sociaal domein verbeteren. In 2017 starten pilots om dit te

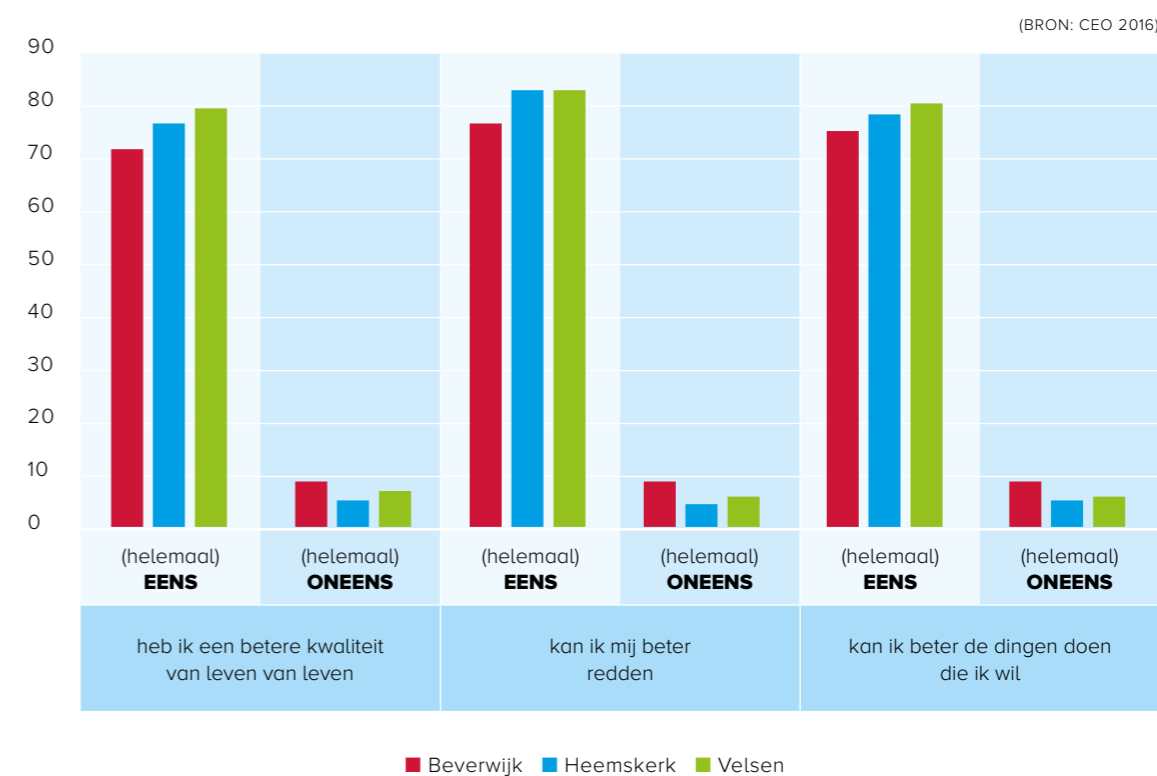
realiseren. De uitwerking op het gebied van passend onderwijs vertaalt zich in de werkagenda passend onderwijs 2017.

De gewenste verschuiving heeft gevolgen voor partners, inkoop en budgetten. De verschillende pilots en projecten maken deze gevolgen inzichtelijk en bespreekbaar.

We willen meer integraliteit binnen de geboden hulp en ondersteuning. Op basis van ervaringen uit het verleden is meer integraliteit in de te verwerven producten en diensten gewenst. Dat betekent dat we zoeken naar verbindingen tussen Jeugd en Wmo (bijvoorbeeld gezinsarrangementen en het doorbreken van de problematiek rondom 18) of tussen Wmo en Participatiewet. Dat geven we vorm via de inkoop 2018 e.v.

EFFECTIVITEIT ONDERSTEUNING

Door de ondersteuning die ik krijg ...

2.5 INTEGRALE TOEGANG

De decentralisatie van taken op gebied van Wmo, Jeugdhulp, Passend Onderwijs en Participatiewet stelt de gemeenten in staat inwoners beter te ondersteunen. We kunnen de problematiek van personen en gezinnen meer integraal bezien en oplossen. Dat vraagt wel om een andere manier van dienstverlening en een andere inrichting van processen, zoals de toegang. Toegang is het proces vanaf het moment waarop de burger zich meldt (of wordt gemeld) met een ondersteuningsvraag, tot het bieden van passende ondersteuning. We zijn op weg naar een nieuw model waarin sneller en beter kan worden ingesprongen op vragen om ondersteuning van inwoners.

We zitten nu in een soort “verbouwingsfase” waarin nieuwe deuren naar nieuwe dienstverleningsconcepten open gaan maar ook de voor inwoners bekende “oude” deuren en “winkels” nog gewoon open zijn.

Vanuit een dergelijke uitgangssituatie te komen tot een integrale toegang is een grote opgave. Toch ligt juist in de toegang een grote veranderopgave, omdat daar gedacht en gehandeld moet worden vanuit het perspectief van de inwoner.

Onze ambitie is een eenduidige, herkenbare en laagdrempelige toegang tot ondersteuning en hulp voor bewoners waarbij:

- het uitgangspunt van één gezin, één huishouden, één regisseur daadwerkelijk vorm kan krijgen;
- bewoners gestimuleerd worden tot zelforganisatie;
- doorstroom naar de tweedelijnszorg vermindert door oplossingen binnen de eigen netwerken van bewoners en in de nulde- en eerstelijnszorg: ofwel een verschuiving van specialistische hulp naar preventie en laagdrempelige ondersteuning middels algemeen toegankelijke voorzieningen.

“Het is nog onvoldoende helder wat de juiste loketten zijn. Er zijn veel vormen en manieren om hulp te vragen”

Werkconferenties sociaal domein
IJmondgemeenten,
19 mei en 5 september 2016

IMPRESSIE IJMOND

Vanaf 2016 zijn gemeenten verplicht jaarlijks een cliëntervaringsonderzoek (CEO) Wmo uit te (laten) voeren. Met deze vragenlijst wordt onderzocht hoe de cliënten de toegankelijkheid en kwaliteit van de voorzieningen ervaren en welk effect ze ervan hebben ondervonden in hun zelfredzaamheid. In de grafiek is te zien hoe de IJmondgemeenten scoren op ‘ik wist waar ik moest zijn met mijn hulpvraag’ en ‘ik werd snel geholpen’.

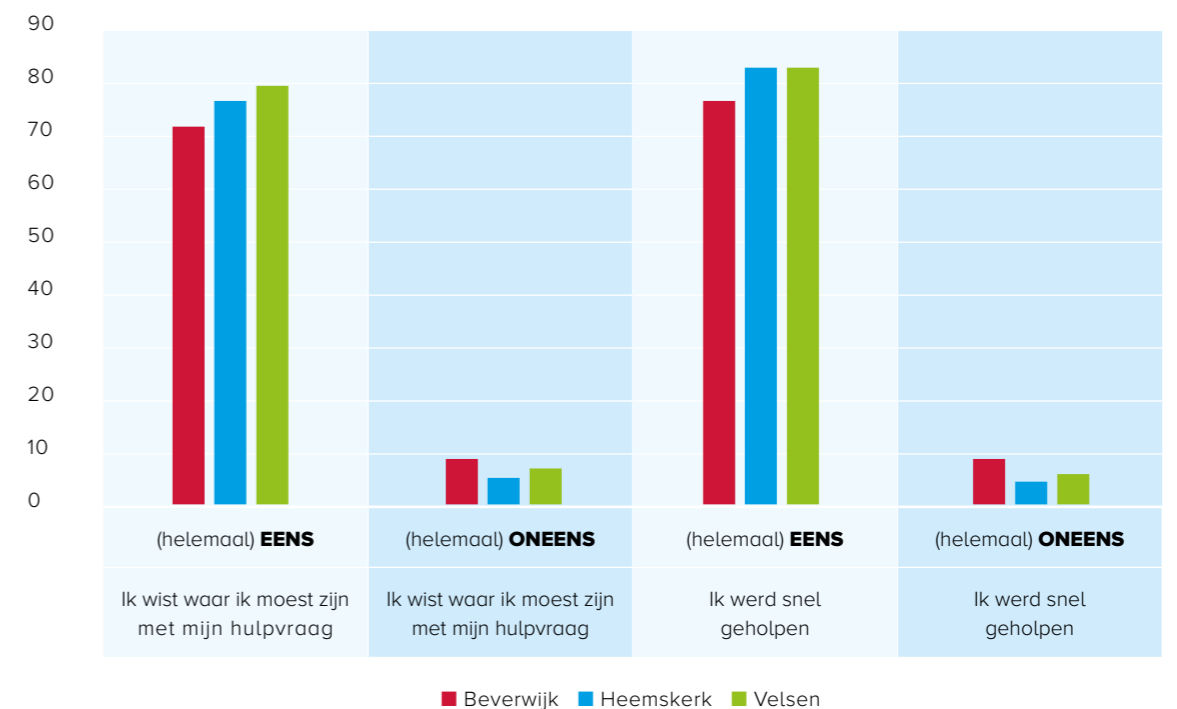
WAT GAAN WE DOEN?

- *Thema: Integrale toegang*
In het najaar van 2016 gaan gemeenten en direct betrokken instellingen het gesprek aan over toegang tot het sociaal domein. Hieruit vloeien verschillende mogelijke scenario's voort. Eind maart 2017 wordt besloten hoe de inrichting van de toegang in de IJmond eruit gaat zien en welk traject noodzakelijk is om tot dit eindbeeld te komen. Hierin wordt ook opgenomen óf en zo ja tot op welk niveau de toegang in de drie IJmondgemeenten identiek ingericht wordt.

TOEGANG

(BRON: CEO WMO 2016)

2.6 MEER GRIP

Vertrouwen, ruimte geven, durven loslaten, succes opbouwen. Dat zijn termen die ons zijn bijgebleven van de gesprekken van de afgelopen maanden. En die in tegenstelling lijken te staan tot de term grip.

'Meten is weten', maar maak het niet te gek; is een uitspraak die de opbrengst van de werkconferenties op dit gebied mooi weergeeft. Monitoren kan op een (beperkt) aantal heldere indicatoren. Stuur op de inhoud en vertrouw op een gedegen verantwoording achteraf.

De term 'grip' betekent in de benadering van de IJmondgemeenten echter niet dat alles van voor tot achter beheersmatig wordt dichtgetimmerd. Het betekent wel, dat we

heldere kaders willen formuleren. Deze kaders moeten ruimte bieden voor innovatie en zelforganisatie. We willen ook kunnen monitoren hoe het gaat. Adequate informatie is een belangrijke conditie voor een goede toewijzing van schaarse middelen en bijsturing waar dat nodig is.

In het ruimte geven aan innovatie doet rechtmatigheid ertoe en is het belangrijk te kunnen laten zien welke prestaties worden geleverd. En waaraan het geld wordt besteed. Het gebeurt allebei én tegelijkertijd. Als overheid en maatschappelijke partners moeten we met die spanning kunnen omgaan.

Grip gaat ook over kennis en vaardigheden in onze organisaties en netwerken. Gekwalificeerde, ervaren en gemotiveerde

medewerkers zijn de basis van een succesvolle organisatie. We willen een aanpak ontwikkelen waarbij (praktijkgericht en wetenschappelijk) onderzoek, leren en ontwikkelen en werken (in beleid en praktijk) met elkaar worden gecombineerd.

IMPRESSIE IJMOND?

Tijdens de werkconferenties gaven de betrokkenen aan veel hinder te ervaren van administratieve lasten en bureaucratie. Aanbieders, gemeente en inwoners moeten volgens een aantal deelnemers aan de werkconferenties samen de kaders bepalen. Er moet vertrouwen zijn, in elkaar en in de manier van werken.

Uit de werkconferenties kwam een positief beeld naar voren van de kennis die al met elkaar gedeeld wordt en de openheid daarin. Wel wordt aandacht gevraagd voor de inzet van lokale expertise en het ruimte geven aan de professional.

WAT GAAN WE DOEN?

- **Thema: Grip**
De vermindering van administratieve lastendruk is een belangrijk uitgangspunt bij het formuleren van een gezamenlijke bovenregionale verwervingsstrategie 2018 voor Jeugd en Wmo. We zoeken naar een balans tussen sturing, monitoring en verantwoording enerzijds en beperking van de administratieve lastendruk anderzijds.
- **Thema: kennis en inzicht**
Ten aanzien van kennisontwikkeling willen we bijdragen aan een levendig en inspirerend Kennisplatform sociaal domein Noord-Holland. Een platform waar tal van partijen en organisaties actief in het sociaal domein, binnen welzijn en zorg, elkaar kunnen vinden en ontmoeten. Om urgente lokale maatschappelijke vraagstukken te agenderen, om de vele dilemma's die

hierbinnen spelen vanuit verschillende invalshoeken te bezien en te bespreken, om samen op te trekken en te leren, om samen te bouwen aan een goede beleids- en uitvoeringspraktijk binnen de transformaties en hierop duurzaam kennis uit te wisselen, te ontwikkelen, te implementeren en te borgen.

Ten aanzien van inzicht doen de IJmondgemeenten vanaf 2015 mee aan de Gemeentelijke Monitor Sociaal Domein. Ook trekken de IJmondgemeenten gezamenlijk op in de uitvoering van de cliëntervaringsonderzoeken sociaal domein. Het deelnemen aan de monitor en het uitvoeren van de cliëntervaringsonderzoeken (en het vervolgens analyseren van de uitkomsten) leidt tot het verkrijgen van inzicht in de effecten op de samenleving van de uitvoering van het beleid in het sociaal domein.

“Vertrouwen in plaats van controle”

“Minder administratie, meer vertrouwen”

Werkconferenties sociaal domein
IJmondgemeenten,
19 mei en 5 september 2016

HOOFDSTUK 3

UITVOERINGSAGENDA

3.1 WAT, HOE EN WANNEER

Laten we voorop stellen dat er binnen het sociaal domein al ontzettend veel gebeurt, door initiatieven in de samenleving, door inspanningen in het veld, door acties die reeds zijn ingezet binnen de gemeenten. We lopen op een brug die we nog aan het bouwen zijn. De uitdaging zit in de verbinding en de vernieuwing.

De Transformatie-agenda sociaal domein IJmond geeft richting aan vorm en inhoud van regionale en lokale beleidsplannen, kadernota's, verordeningen en uitvoeringsprogramma's voor de veranderingen in de zorg, ondersteuning en participatie van inwoners.

De Transformatie-agenda is daarnaast de basis voor een aantal concrete IJmondiale inspanningen, die u in dit hoofdstuk nog eens samengevat aantreft. Een aantal zaken pakken we specifiek op als inspanning onder het Programma transformatie sociaal domein IJmond.

De manier waarop we de inspanningen aanpakken zal een voortzetting zijn van hoe we aan de slag zijn gegaan met de aanscherping van deze Transformatie-agenda: waar mogelijk co-creëren met een vertegenwoordiging van het speelveld: gemeenten, betrokken instellingen, aanbieders en betrokken inwoners.

3.2 OVERZICHT VAN DOELSTELLINGEN, THEMA'S EN INSPANNINGEN

Samenvattend passeren hieronder de doelstellingen, thema's en inspanningen de revue

INTEGRALE TOEGANG		VERSTERKEN ZELFORGANISATIE VAN INWONERS		SAMENHANGENDE AANPAK		MEER GRIP
Integrale toegang	Vernieuwing (cliënten)-participatie	Van specialistische hulp naar laagdrempelige hulp en preventie	(Zelfstandig) wonen in de wijk	De juiste hulp op maat	Grip	Kennis en inzicht
1. Scenario's toegang in beeld brengen	Samen met cliënten, belangenhartigers en andere relevante partijen werken aan nieuwe vormen voor (cliënten-) participatie op basis van een stappenplan.	Diverse pilots en themaprojecten rondom preventie, de juiste hulp op maat en zelfstandig wonen in de wijk, zoals de pilot praktijkondersteuner huisarts Jeugd-GGZ, preventie vechtscheidingen, 18-/18+, zorg in en om de school (PO en VO), beschut werk/dagbesteding.	(Zelfstandig) wonen in de wijk	De juiste hulp op maat	Grip	Kennis en inzicht
2. Advies maken over inrichting toegang						
3. Besluit en implementatie	In gesprek blijven over de transformatie sociaal domein in de IJmond: een IJmondiaal platform sociaal domein ontwikkelen.	Inventarisatie, advies en keuzes kantelingsmogelijkheden dagbesteding.	Inkoop Jeugdhulp en Wmo-begeleiding per 1-1-2018 - verwervingsstrategie 2018 e.v. - inkoop jeugdhulp en Wmo-begeleiding 2018 e.v.	Contract beheer en monitoring financiën Jeugdwet en Wmo 'nieuwe taken'.	- Deelname gemeentelijke monitor sociaal domein - Cliëntervarings-onderzoeken IJmond - Ontwikkelen beleidsindicatoren (in verbinding met BBV).	
			Ontwikkelingen vanuit welzijn en zorg vertalen naar woonvraagstukken.	Doorontwikkeling regiesysteem (Mens Centraal) met als doel: -dat de uitwisseling van gegevens zodanig is dat integraliteit op cliëntniveau geborgd is - de bewaking van persoonsgegevens geborgd is - er een juiste en betrouwbare informatiebron is.	Bijdragen aan een levendig en inspirerend Kennisplatform sociaal domein Noord-Holland.	

3.3 PLANNING

INSPANNINGEN				
	2 ^E HELFT 2016	1 ^E HELFT 2017	2 ^E HELFT 2017	2018
Een IJmondiaal platform sociaal domein ontwikkelen	X	X	X	
Scenario's toegang in beeld brengen	X			
Advies maken over inrichting toegang	X			
Besluit en implementatie toegang		X	X	X
Ontwikkelen nieuwe vormen voor (cliënten)-participatie.	X	X	X	X
Inventarisatie, advies en keuzes kantelingsmogelijkheden dagbesteding	X	X		
Pilots en themaprojecten ter versterking preventieve en lichte vormen van hulp en ondersteuning		Doorlopend		
Contractbeheer Wmo/Jeugdhulp		Doorlopend		
Deelname gemeentelijke monitor sociaal domein		Doorlopend		
Cliëntervaringsonderzoeken IJmond		Jaarlijks/tweejaarlijks		
Ontwikkelen beleidsindicatoren (in verbinding met BBV)	X			
Bijdragen aan een levendig en inspirerend Kennisplatform sociaal domein Noord-Holland.		Doorlopend		
Doorontwikkeling regiesysteem (Mens Centraal)	X	X	X	
Verwervingsstrategie 2018 en verder	X			
Inkoop Jeugdhulp en Wmo begeleiding		X	X	
Ontwikkelingen vanuit welzijn en zorg vertalen naar woonvraagstukken.		Doorlopend		

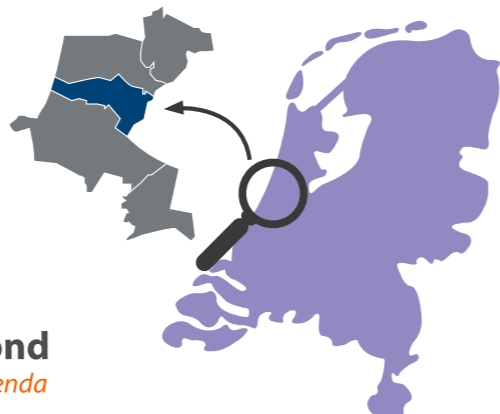
Veel inspanningen lopen ook door na 2017. Jaarlijks zal de uitvoeringsagenda worden geëvalueerd en waar nodig geactualiseerd. Naar aanleiding van deze evaluatie bepalen we de inspanningen voor 2018-2019.

“Er is een tolerante
multiculturele
samenleving
waarin iedereen
alle kansen krijgt
en zijn talenten
kan ontwikkelen”

Werkconferenties sociaal domein
IJmondgemeenten,
19 mei en 5 september 2016

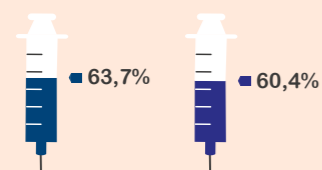

Sociaal-maatschappelijke Scan Beverwijk

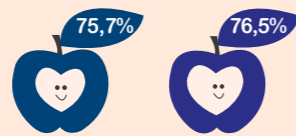

Zorg & Welzijn

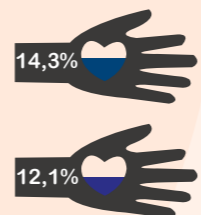
Zorg

Het aantal mensen met een chronische aandoening ligt hoger dan het landelijk gemiddelde

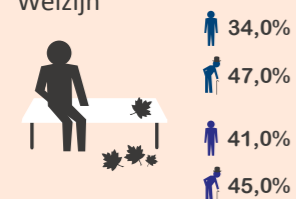

Iets minder mensen geven aan zich gezond te voelen

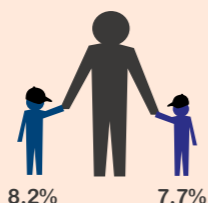

In Beverwijk geven iets meer mensen mantelzorg dan gemiddeld in Nederland

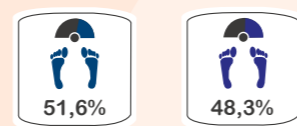
Welzijn

Er wordt in Beverwijk meer eenzaamheid ervaren door ouderen. Volwassenen voelen zich minder eenzaam

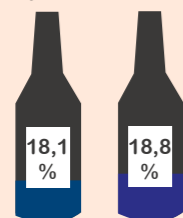

Het aandeel jongeren tot 18 jaar dat jeugdhulp ontvangt ligt iets hoger dan landelijk gemiddeld

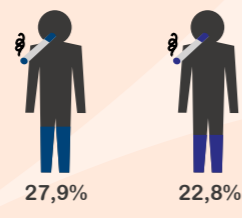

Iets meer mensen hebben overgewicht dan landelijk gemiddeld. 14% heeft een BMI-waarde hoger dan 30

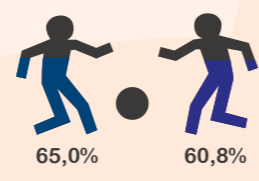
Leefstijl

Er wordt iets minder vaak overmatig alcohol gebruikt

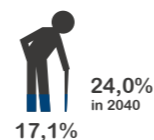

Het aandeel rokers is hoger dan landelijk gemiddeld

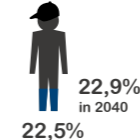

Er voldoen meer mensen aan de beweegnorm dan landelijk gemiddeld

Demografie

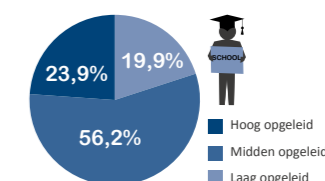
Het aandeel 65-plussers is vergelijkbaar met het landelijk gemiddelde, maar neemt de komende jaren toe

Het aandeel jongeren tussen 0 en 20 jaar komt overeen met het landelijk gemiddelde en zal naar verwachting stabiel blijven

Er wonen meer alloctonen dan landelijk gemiddeld. Hiervan heeft iets meer dan de helft een niet-westerse achtergrond

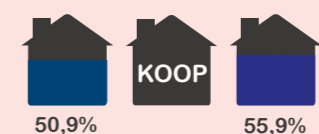
Er zijn minder hoog- en laagopgeleiden dan landelijk gemiddeld

Wonen & Leefbaarheid

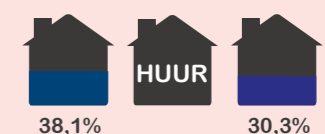
Woningmarkt

Huizen in Beverwijk zijn 33.000 euro minder waard dan landelijk gemiddeld

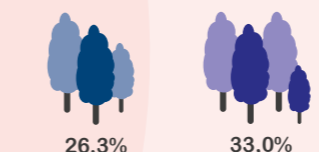

Het aandeel koopwoningen ligt lager dan landelijk gemiddeld

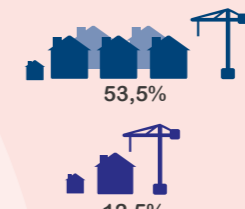

Maar het aandeel sociale huurwoningen ligt hoger dan landelijk gemiddeld

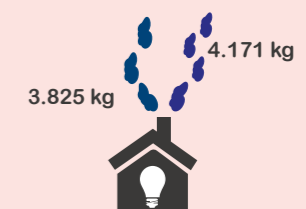
Leefomgeving

Er is wel iets minder natuur- en recreatie-terrein dan gemiddeld in Nederland

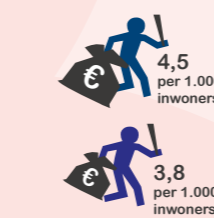

In Beverwijk wordt aanzienlijk meer oppervlakte land gebruikt voor bebouwing dan landelijk gemiddeld

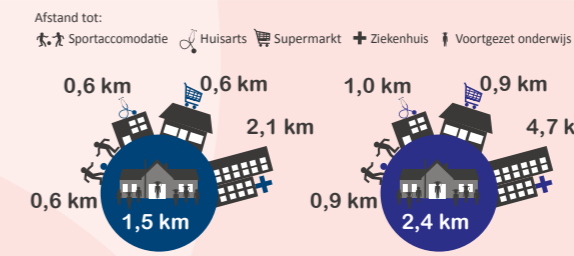

Er wordt minder CO₂ uitgestoten door particulier verbruik van elektriciteit en gas dan landelijk gemiddeld

Leefbaarheid

Er worden meer woninginbraken gepleegd dan landelijk gemiddeld

De gemiddelde afstand tot belangrijke voorzieningen is kleiner dan landelijk gemiddeld

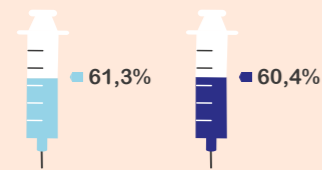
In Beverwijk wordt de leefbaarheid als ruim voldoende ervaren, maar veiligheid scoort slechter dan landelijk gemiddeld

Sociaal-maatschappelijke Scan Heemskerk

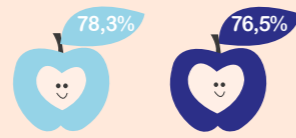

Zorg & Welzijn

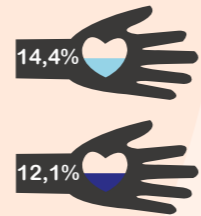
Zorg

Het aantal mensen met een chronische aandoening ligt iets hoger dan het landelijk gemiddelde

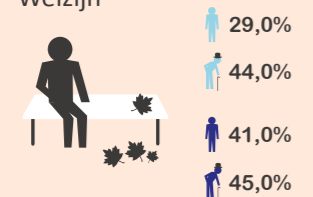

Maar iets meer mensen geven aan zich gezond te voelen

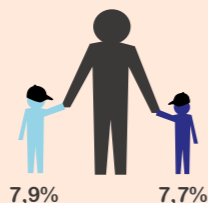

In Heemskerk geven iets meer mensen mantelzorg dan gemiddeld in Nederland

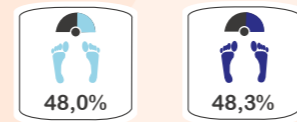
Welzijn

Veel ouderen ervaren eenzaamheid, conform landelijk beeld. Volwassenen ervaren aanzienlijk minder eenzaamheid

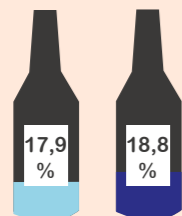

Het aandeel jongeren tot 18 jaar dat jeugdhulp ontvangt is vergelijkbaar met het landelijk gemiddelde

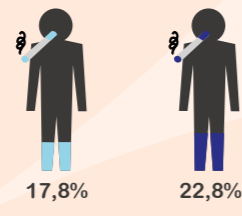

Ongeveer evenveel mensen hebben overgewicht als landelijk gemiddeld. 12% heeft een BMI-waarde hoger dan 30

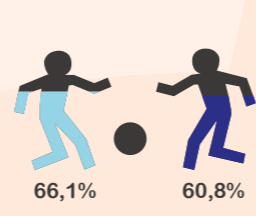
Leefstijl

Er wordt ook iets minder vaak overmatig alcohol gebruikt

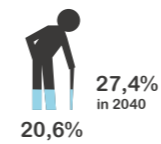

Het aandeel rokers is lager dan landelijk gemiddeld

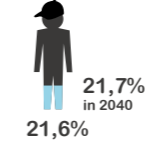

Er voldoen meer mensen aan de beweegnorm dan landelijk gemiddeld

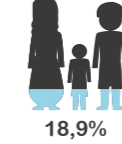
Demografie

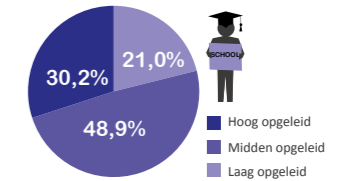
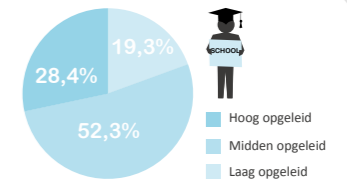
Het aandeel 65-plussers is hoger dan landelijk gemiddeld en gaat de komende jaren verder toenemen

Er wonen minder jongeren tussen 0 en 20 jaar dan landelijk gemiddeld en zal naar verwachting stabiel blijven

Er wonen minder allochtonen dan landelijk gemiddeld. Hiervan is de helft van niet-Westerse komaf

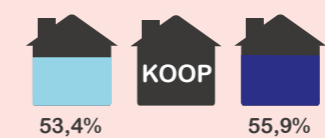
Er zijn minder hoog- en laagopgeleiden dan landelijk gemiddeld

Wonen & Leefbaarheid

Woningmarkt

Huizen in Heemskerk zijn 1.000 euro meer waard dan landelijk gemiddeld

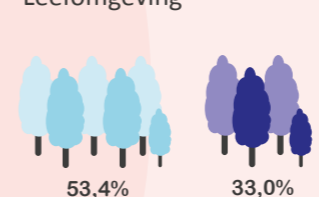

Het aandeel koopwoningen ligt lager dan landelijk gemiddeld

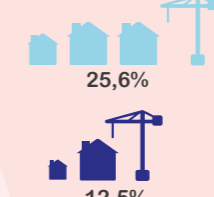

Maar het aandeel sociale huurwoningen ligt hoger dan landelijk gemiddeld

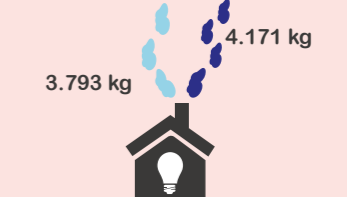
Leefomgeving

Er wordt ook meer natuur- en recreatieterrain dan gemiddeld in Nederland

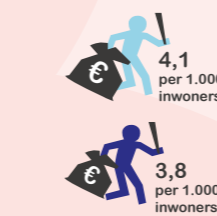

In Heemskerk wordt iets meer oppervlakte land gebruikt voor bebouwing dan landelijk gemiddeld

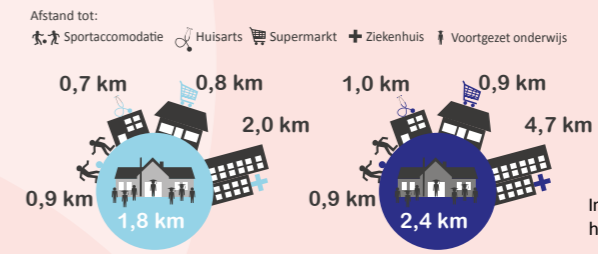

Er wordt minder CO₂ uitgestoten door particulier verbruik van elektra en gas dan landelijk gemiddeld

Leefbaarheid

Er worden iets meer woningbraken gepleegd dan landelijk gemiddeld

De gemiddelde afstand tot belangrijke voorzieningen is kleiner dan landelijk gemiddeld

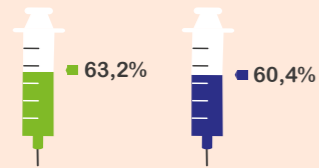
In Heemskerk wordt de leefbaarheid als ruim voldoende ervaren, maar de woningvoorraad en voorzieningen scoren iets slechter dan landelijk gemiddeld

Sociaal-maatschappelijke Scan Velsen

Zorg & Welzijn

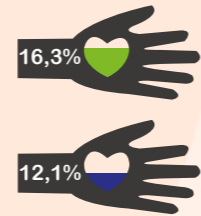
Zorg

Het aantal mensen met een chronische aandoening ligt iets hoger dan het landelijk gemiddelde

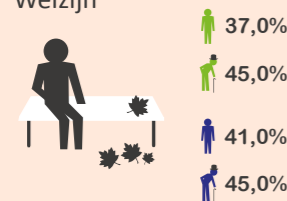

Maar iets meer mensen geven aan zich gezond te voelen

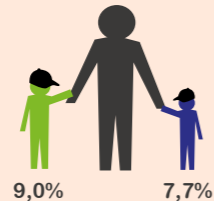

In Velsen geven meer mensen mantelzorg dan gemiddeld in Nederland

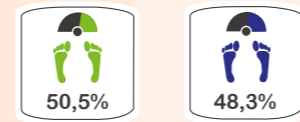
Welzijn

Er wordt in Velsen meer eenzaamheid ervaren door ouderen. Volwassenen voelen zich minder eenzaam

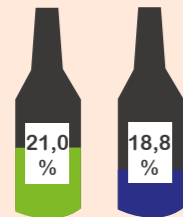

Het aandeel jongeren tot 18 jaar dat jeugdhulp ontvangt ligt hoger dan landelijk gemiddeld

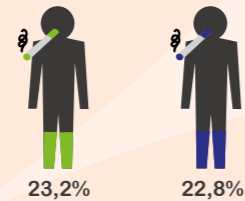

Iets meer mensen hebben overgewicht dan landelijk gemiddeld. 14% heeft een BMI-waarde hoger dan 30

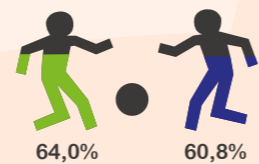
Leefstijl

Er wordt ook iets vaker overmatig alcohol gebruikt

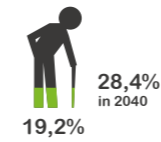

Het aandeel rokers is iets hoger dan landelijk gemiddeld

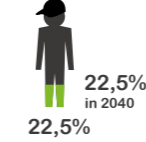

Er voldoen wel meer mensen aan de beweegnorm dan landelijk gemiddeld

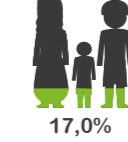
Demografie

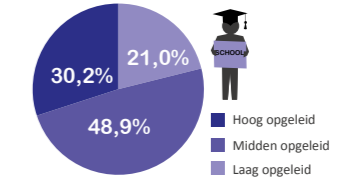
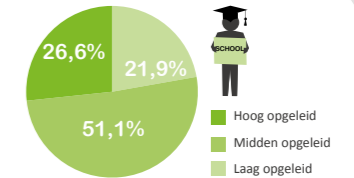
Het aandeel 65-plussers is hoger dan landelijk gemiddeld en gaat de komende jaren verder toenemen

Het aandeel jongeren tussen 0 en 20 jaar komt overeen met het landelijk gemiddelde en zal naar verwachting stabiel blijven

Er wonen minder allochtonen dan landelijk gemiddeld. Hiervan is 46% van niet-Westerse komaf

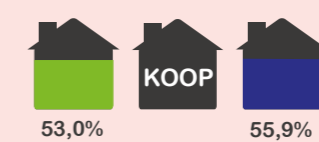
Er zijn minder hoogopgeleiden dan landelijk gemiddeld

Wonen & Leefbaarheid

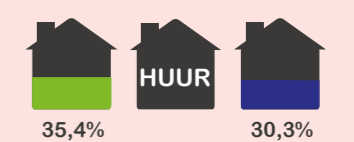
Woningmarkt

Huizen in Velsen zijn 11.000 euro meer waard dan landelijk gemiddeld

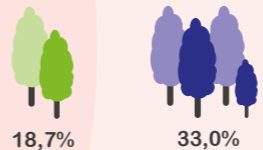

Het aandeel koopwoningen ligt lager dan landelijk gemiddeld

Maar het aandeel sociale huurwoningen ligt hoger dan landelijk gemiddeld

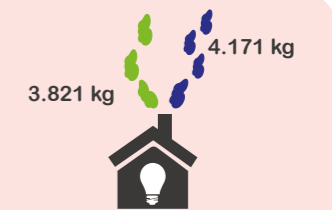
Leefomgeving

Er wordt veel minder natuur- en recreatie-terrein dan gemiddeld in Nederland

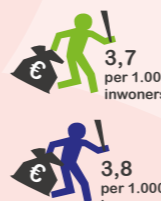

In Velsen wordt iets meer oppervlakte land gebruikt voor bebouwing dan landelijk gemiddeld

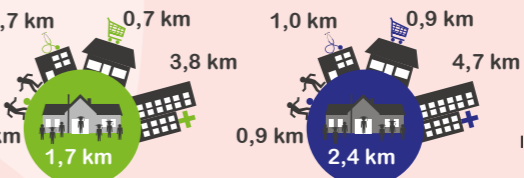

Er wordt minder CO₂ uitgestoten door particulier verbruik van elektriciteit en gas dan landelijk gemiddeld

Leefbaarheid

Er worden ongeveer evenveel woningbraken gepleegd als landelijk gemiddeld

De gemiddelde afstand tot belangrijke voorzieningen is kleiner dan landelijk gemiddeld

In Velsen wordt de leefbaarheid als ruim voldoende ervaren, maar de woningvoorraad en veiligheid scoren iets slechter dan landelijk gemiddeld

bebright © BeBright 2016

COLOFON

Dit is een uitgave van de IJmondgemeenten
Beverwijk, Heemskerk en Velsen

Gemeente Beverwijk

Stationsplein 48
1948 LC Beverwijk
Telefoon: 0251 - 256 256
info@beverwijk.nl

Gemeente Heemskerk

Maerten van Heemskerckplein 1
1964 EZ Heemskerk
telefoon 140251
post@heemskerk.nl

Gemeente Velsen

Dudokplein 1
1971 EN IJmuiden
Telefoon 140255
info@velsen.nl

Ontwerp

Mrs. Peacock, Haarlem

Druk

Gemeente Velsen

Fotografie

Zorg in Beeld

Infographics

Be bright

IJMOND
S A M E N W E R K I N G

Dit is een uitgave van de IJmondgemeenten Beverwijk, Heemskerk en Velsen

